

Djamila Bouhired – İşgalci Hainlere Haddini Bildirdim

CEZAYİR'Li CEMİLE

Ölümü kahkahalarla karşılayan kadını o ve özgürlük savaşını verdiği ülkenin yöneten erkinin ütopyasından uzaklaşmasına karşı yeni mücadele biçimleriyle adından söz ettirdi.

Fransız sömürgesi altında Cezayir'de bir mahkeme. Cemile Bouhired yaralı ve işkence görmüş halde hakim karşısında. Karar: Giyotinle idam. Salonda herkes gözyaşlarına boğulurken, idam cezası verilen 22 yaşlarındaki orta boylu esmer kadın kahkahalarla gülmeye başlıyor ve herkesi şaşkına çeviren kahkahalarının ardından tarihe geçecek şu sözleri söylüyor: "Bizi öldürmekle Cezayir'in bağımsızlığına kavuşmasını engelleyemeyeceksiniz."

20. yüzyılın ortalarında Fransız sömürgeciliğine karşı verilen Cezayir bağımsızlık savaşına binlerce kadın katıldı ancak, katılan erkekleri yazan tarih kadınları unutturmak için özel bir çaba sarf etti. Özgürlüğün parlak yıldızlarından olan Cemile Bouhired (Djamila Bouhired), önce sömürgeciliğe direndi ardından da tarihin unutturmaya çalıştığı hafızalara karşı.

CEMİLE'NİN HİKAYESİ

20. yüzyılın en önemli bağımsızlık mücadelecilerinden olan Cemile'nin hikayesi, 1930'da, Cezayirli bir yöneticinin Fransız temsilcisine hakaret etmesi sonucu Fransa'nın ülkeyi işgal etmesi ile başladı. Takip eden beş yıl içinde ülkenin verimli topraklarına el konuldu ve Fransız yerleşimcilere tahsis edildi. Cemile 1935 yılında Cezayir'de doğdu ve orta-sınıf bir ailenin çocuğu olarak yetişti. Çocukluk ve gençlik yıllarında ülkesi işgal altındaydı.

Cemile henüz 10 yaşındayken 1945 yılında Fransa II. Dünya Savaşı'nın sona ermesini fırsat bilerek Setif'de Cezayirli'lere karşı büyük bir katliama girişti. Tarihe 'Setif Katliamı' olarak geçen bu kara gün, Cezayir halkının bağımsızlık arzusunu daha da alevlendirdi. Özellikle bu katliamdan sonra çoğunluğu öğrenci kökenli olan Cezayirli gençler Ulusal Kurtuluş Hareketine (FLN) katılmaya başladı.

ANNEMİZ FRANSA DEĞİL, CEZAYİR

Cemile'nin ilk isyanı da sömürgeciliğin asimilasyon politikasına karşı oldu. İlkokulda her sabah okutulan 'Annemiz Fransa' marşını 'Annemiz Cezayir' diye okuduğu için okuldan uzaklaştırıldı.

İşgal altında büyüyen Cemile tanıyanlarda etki bırakan bir karaktere sahipti. "Ömür boyu hapistense idam daha özgürleştirici bir seçenektir" diye işgalciye meydan okuyan Cemile ilk gençlik yıllarında bağımsızlık savaşçılarında katıldı. FLN'nin 'fedailer' grubunda yer alan Cemile istihbarat dahil bir çok alanda önemli görevler üstlendi.

Cezayir'deki bağımsızlık mücadelesine Fransa'nın sömürgesi altındaki ülkede 800 binden fazla yerleşim yeri yakıldı ve iki buçuk milyon insan savaş sonucunda yerlerinden edildi, bir milyondan fazla kişi ise bağımsızlık savaşında yaşamını yitirdi.

HER ÇOCUĞUN FERYADI BENİM FERYADIM

"Ülkemin her çocuğunun feryadı benim feryadımdır" diyen Cemile, sömürgeciliğe karşı verilen direnişte hep ön saflarda yer aldı. FLN savaşçısı olan Cemile, bir Fransız lokantasına bomba yerleştirmekle suçlandı ve 1957 yılında yaralı halde tutuklandı. "Cezayir'de bir kadın kahraman yaratmak istemiyorum" diyen Fransız hakim, Cemile ile gizli bir görüşme yaparak, "Doktor kontrolünde sana akıl sağlığının yerinde olmadığı raporu verelim serbest bırakalım" teklifinde bulundu.

SİMON KIZ KARDEŞİ CEMİLE'Yİ YAZDI

Bunu şiddetle reddettiğinde ailesiyle birlikte 23 gün ağır işkenceye maruz bırakıldı. İtirafa zorlayan Fransız askerlerinin sorduğu soruları yanıtızsız bıraktığı için tecavüze uğradı, cinsel işkenceye maruz bırakıldı. Simon De Beauvoir, Cemile'nin hikayesini kaleme aldığı yazısında, "Bir kadının bedeninin savaş aygıtı haline getiren ülkemden utanıyorum. Cemile'ye şiş ve copla tecavüz eden askerler beni savunuyor olamaz. İşgali ve sömürgeciliği sürdürmek için ben Fransız vatandaşı olarak hiçbir postala yetki vermedim. Ben işkencecilerin yanında değilim, kız kardeşim Cemile ile birlikte Cezayirliyim" diyordu.

İŞGALCIYE HADDİNİ BİLDİRDİM

Mahkemeye çıkarıldığında uğradığı işkenceleri anlatan Cemile Fransızlara şöyle meydan okumuştur:

Hakim: Sen bir Fransızısın

Cemile: Hayır ben Cezayirliyim

Hakim: Sen bir suç örgütü üyesisin

Cemile: Ben direniş örgütü üyesiyim

Hakim: Sen bir suç işledin

Cemile: Hayır sadece işgalci hainlere haddini bildirdim...

İki ayrı bombalı eylemle suçlanan Cemile hakkında giyotinle idam edilmesi kararı verildi. Mahkeme salonunda karar açıklandığında yakınları ağlamaya başladı ancak Cemile hakimın gözlerinin içine bakarak kahkahalar atmaya başladığında herkes şaşkında döndü. Ardından meydan okuyan şu sözler söyledi: "Bizi öldürmekle Cezayir'in bağımsızlığına kavuşmasını engelleyemeyeceksiniz."

Fransız yargıcın korktuğu başına geldi

“Kadın kahraman istemiyorum” diyen Fransız yargıçların korktuğu başlarına gelmişti ve Cemile bir kadın kahraman olarak tarihteki yerini almıştı bile. Dünyanın dört bir yanında cezasının kaldırılması için kampanyalar başlatıldı. Modern feminizmin en önemli teorisyenlerinden Fransız filozof ve yazar Simon De Beauvoir ‘Kadınlığının Hikayesi’ adlı otobiyografik eserinde Cemile’nin hikayesine yer verdi. Hatta Simon De Bouvoir’ın Cemile’nin tutukluluk koşullarıyla ve gördüğü işkencelerle ilgili yazdığı bir yazının Le Monde gazetesinde yayımlanmasının ertesinde, gazete Cezayir’de toplatıldı. Simon yazdığı makede Cemile’nin maruz bıraktığı cinsel işkenceyi anlattı ve hakkında verilen cezanın kaldırılması için başlatılan kampanyalarda aktif yer aldı.

BAĞIMSIZLIKLA ÖZGÜRLÜĞÜNE KAVUŞTU

Kamuoyu baskısı nedeniyle Cemile’nin idamı 1958 yılında müebbet hapse çevrildi, 1962 yılında Cezayir’in bağımsızlığına kavuşmasının ardından ise serbest kaldı. Bağımsızlığın ardından kadınlar için çalışmalar yürüten Cemile, ülkesindeki iktidarların uygulamalarını ütopyasından uzak bulduğu için bir süre sonra siyasetten çekildi.

8 MART’TA GAZZE İÇİN YOLA ÇIKTI

Hayatı ‘Cezayirli Cemile’ adıyla filme çekilen Cemile hakkında birçok biyografi kitabı bulunuyor. Filistin’in bağımsızlık mücadelesine destek veren Cemile en son 8 Mart 2014’te Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nde dünyanın birçok ülkesinden 80 kadınla birlikte Gazze ablukasına karşı başlatılan yürüyüşü organize etti.

Cezayir’de mütevazı bir hayat süren Cemile’nin adı hâlâ ülkesinde yeni doğan kız çocuklarına özgürlükle özdeş verilen isimlerden.

Arap şair Nizar Kabbari’nin kaleminden Cemile:

....Adı, Cemile
Bir tarih bu
Yazar ülkem onu
Korur çocuklarım onu
Bir kadının tarihini ülkemden
Giyotinin soğuttuğu
Fethetmişti güneşi
Bir kadın...